

Tack till Kerstin och Malte som gav första idén
att göra även en bilderbok om Tjärna.

Kapitelböcker om Tjärna:
Tjärna på äventyr i fåbodskogen
Tjärna med kompisar på nya äventyr i byn och fåbodskogen

Böckerna finns att beställa från forlag@tecknadebilder.se

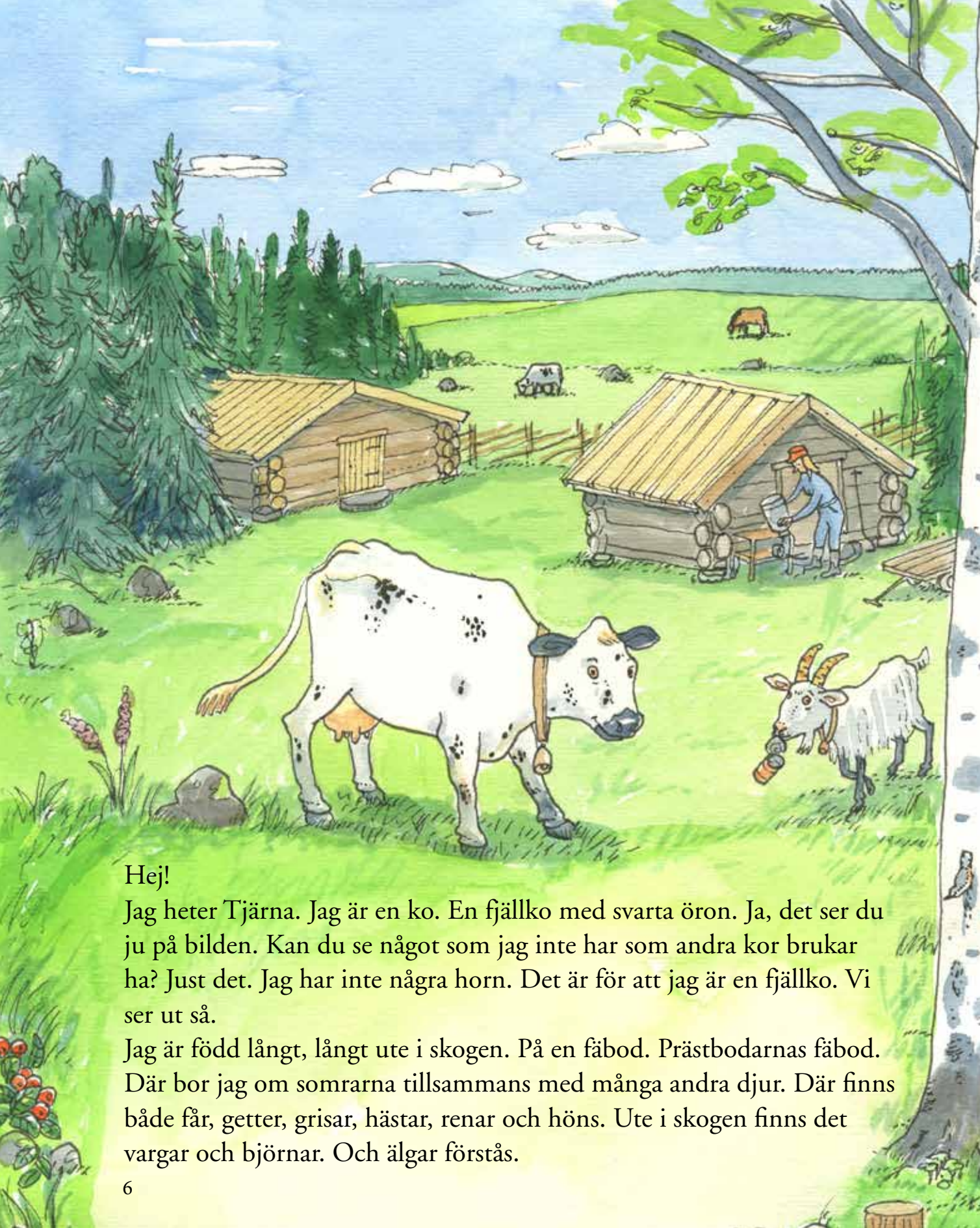
Copyright © 2015 Text: Victoria Törnqvist
Illustrationer: Anders Suneson
Tecknade Bilder Förlag, Frösön www.tecknadebilderforlag.se
Andra tryckningen
Foto: Daniel Svedin
Tryckt: InPrint, Riga, Lettland 2015
ISBN 978-91-982638-0-0

Tjärna

en glad fjällko på äventyr

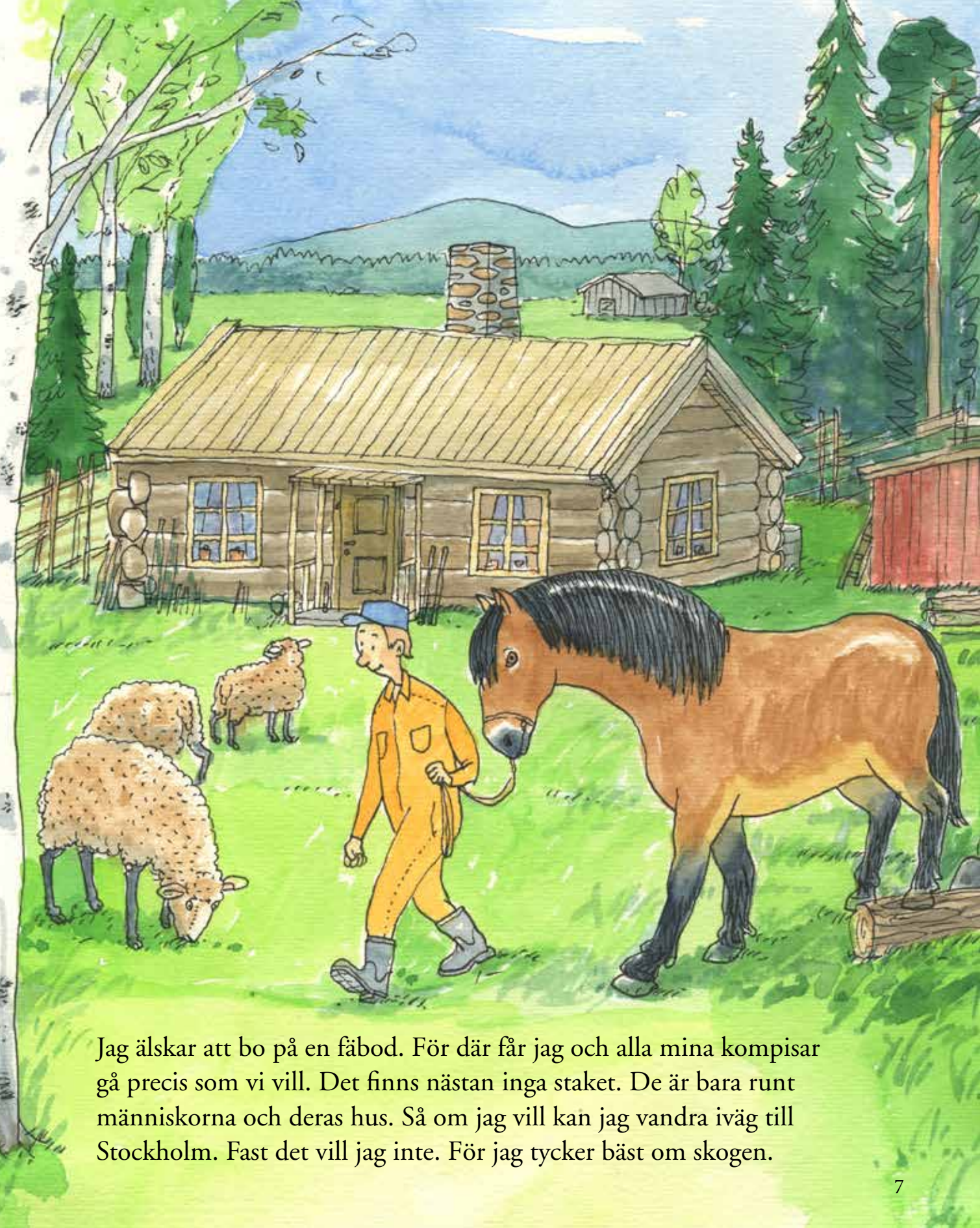
Text Victoria Törnqvist
Illustrationer Anders Suneson

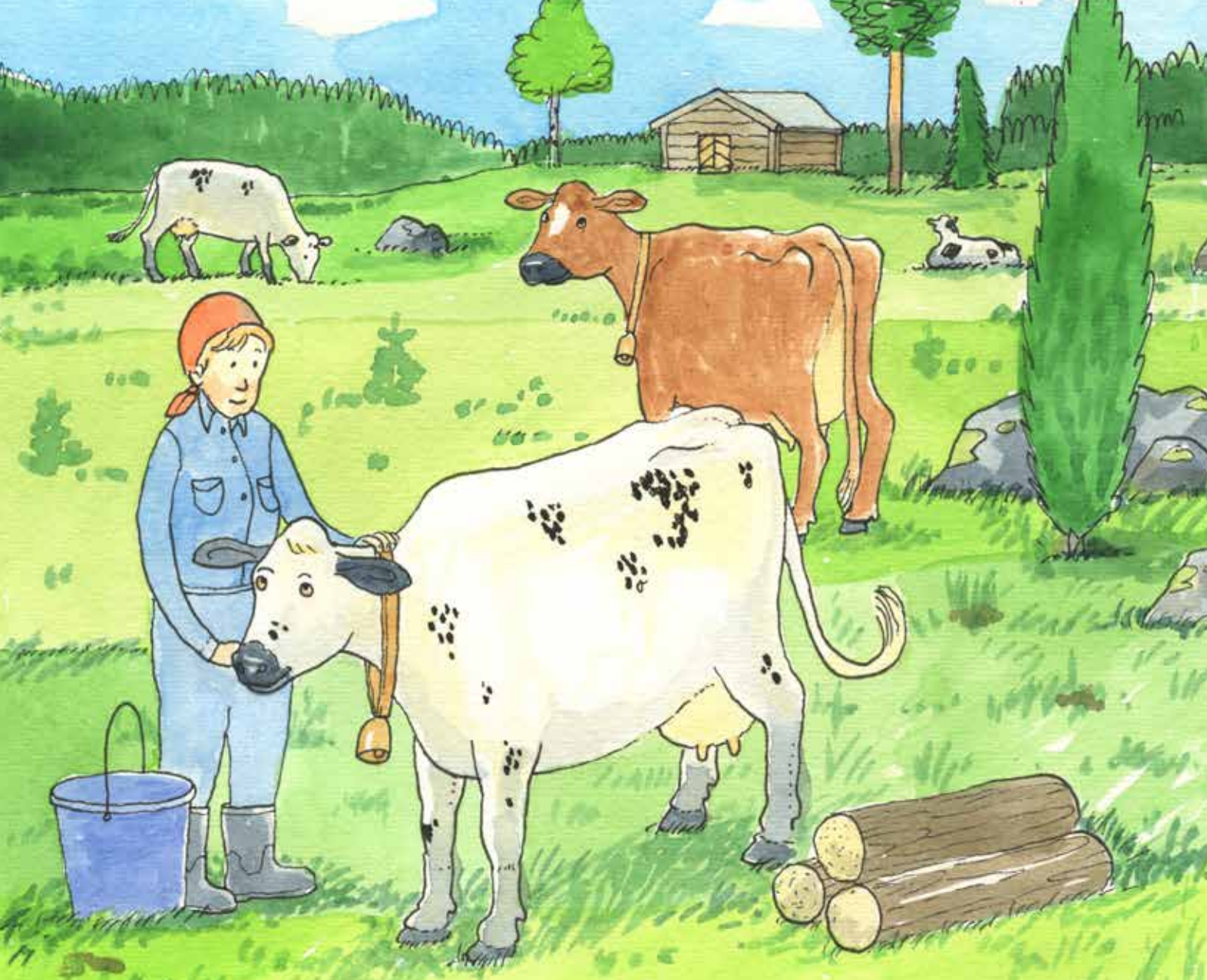
Hej!

Jag heter Tjärna. Jag är en ko. En fjällko med svarta öron. Ja, det ser du ju på bilden. Kan du se något som jag inte har som andra kor brukar ha? Just det. Jag har inte några horn. Det är för att jag är en fjällko. Vi ser ut så.

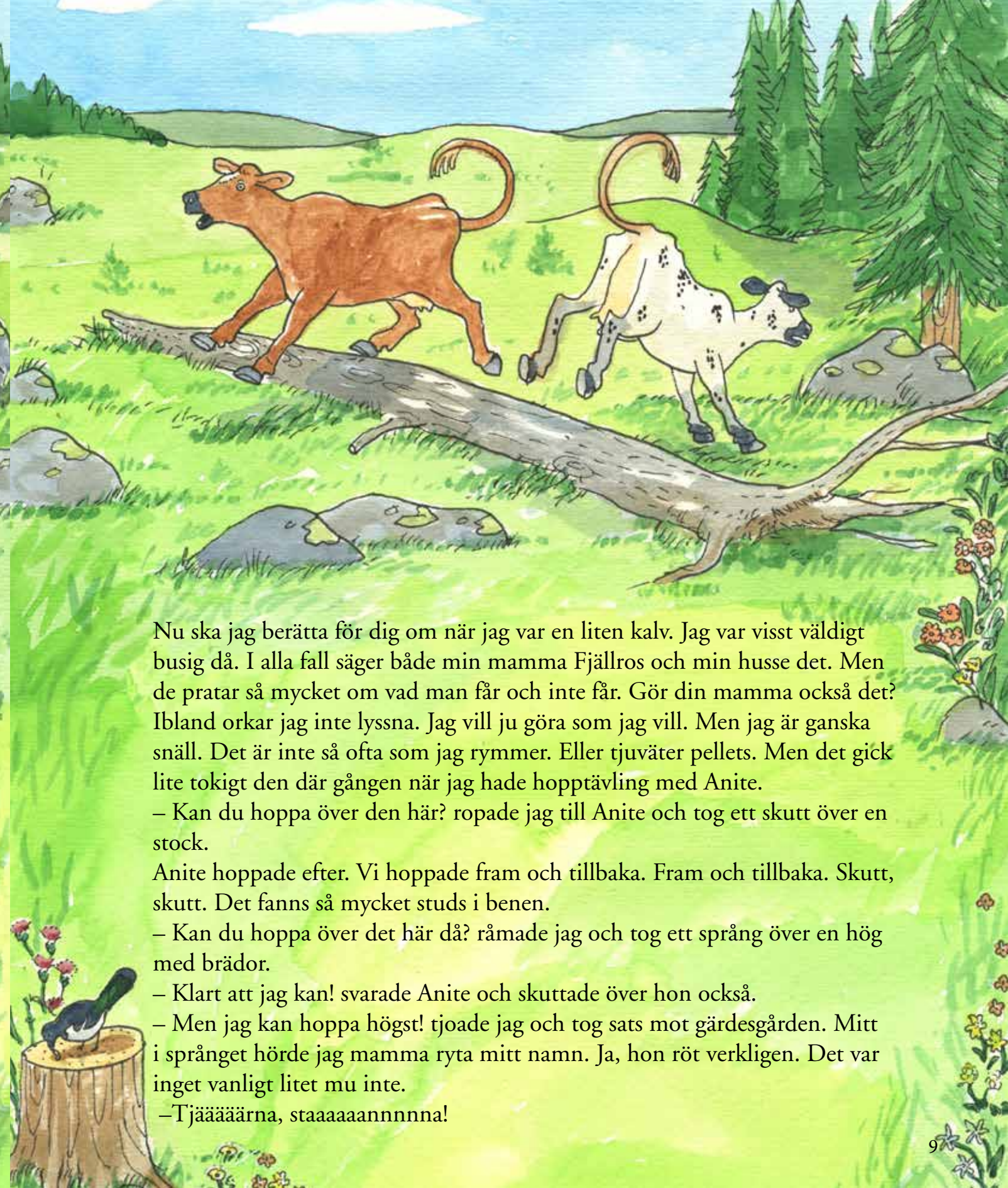
Jag är född långt, långt ute i skogen. På en fåbod. Prästbodarnas fåbod. Där bor jag om somrarna tillsammans med många andra djur. Där finns både får, getter, grisar, hästar, renar och höns. Ute i skogen finns det vargar och björnar. Och älgar förstås.

Jag älskar att bo på en fåbod. För där får jag och alla mina kompisar gå precis som vi vill. Det finns nästan inga staket. De är bara runt människorna och deras hus. Så om jag vill kan jag vandra iväg till Stockholm. Fast det vill jag inte. För jag tycker bäst om skogen.

Kan du gissa vad jag tycker om förutom skogen? Jag ska berätta det för dig. Att vara med min bästa kompis Anite är bland det roligaste jag vet. Hon är en annan sorts ko. En rödkulla. Hon har inte heller några horn. Hon är jättesnäll. Vi gillar att busa ihop. Vi är bästisar. En annan sak som jag tycker om är att bli kliad bakom öronen. Och så tycker jag förstås om att äta gräs. Blåbärsris är också gott. Men allra bäst är klöver. Och pellets. Fast det får man inte äta så mycket av säger min husse. Då kan man få ont i magen. Eller magarna. Vi kor har ju fyra magar. Och jag vill ju inte ha ont i alla dem. Men jag önskar att jag kunde äta hur mycket klöver och pellets som helst.

Nu ska jag berätta för dig om när jag var en liten kalv. Jag var visst väldigt busig då. I alla fall säger både min mamma Fjällros och min husse det. Men de pratar så mycket om vad man får och inte får. Gör din mamma också det? Ibland orkar jag inte lyssna. Jag vill ju göra som jag vill. Men jag är ganska snäll. Det är inte så ofta som jag rymmer. Eller tjuväter pellets. Men det gick lite tokigt den där gången när jag hade hopptävling med Anite.

– Kan du hoppa över den här? ropade jag till Anite och tog ett skutt över en stock.

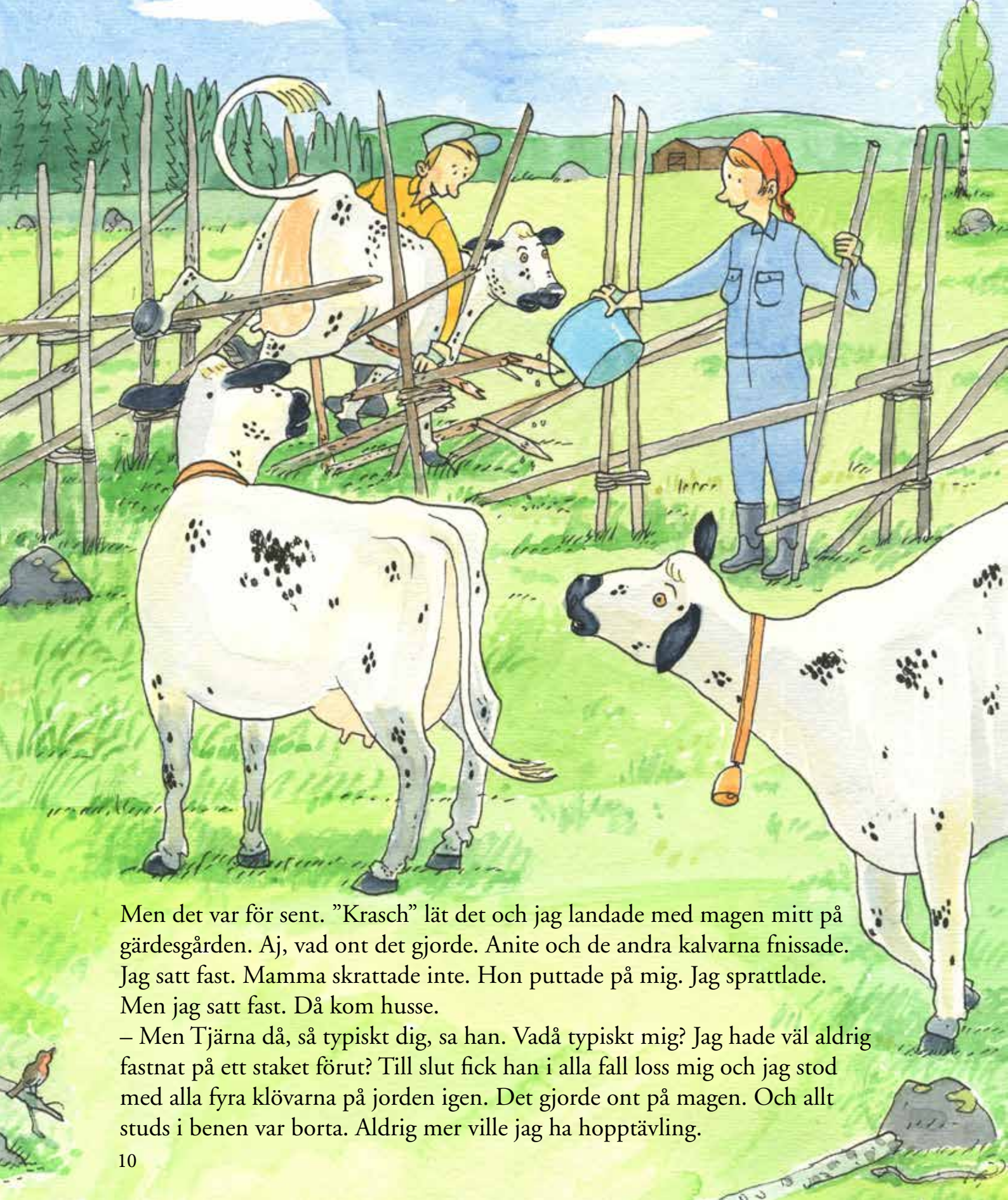
Anite hoppade efter. Vi hoppade fram och tillbaka. Fram och tillbaka. Skutt, skutt. Det fanns så mycket studs i benen.

– Kan du hoppa över det här då? råmade jag och tog ett språng över en hög med brädor.

– Klart att jag kan! svarade Anite och skuttade över hon också.

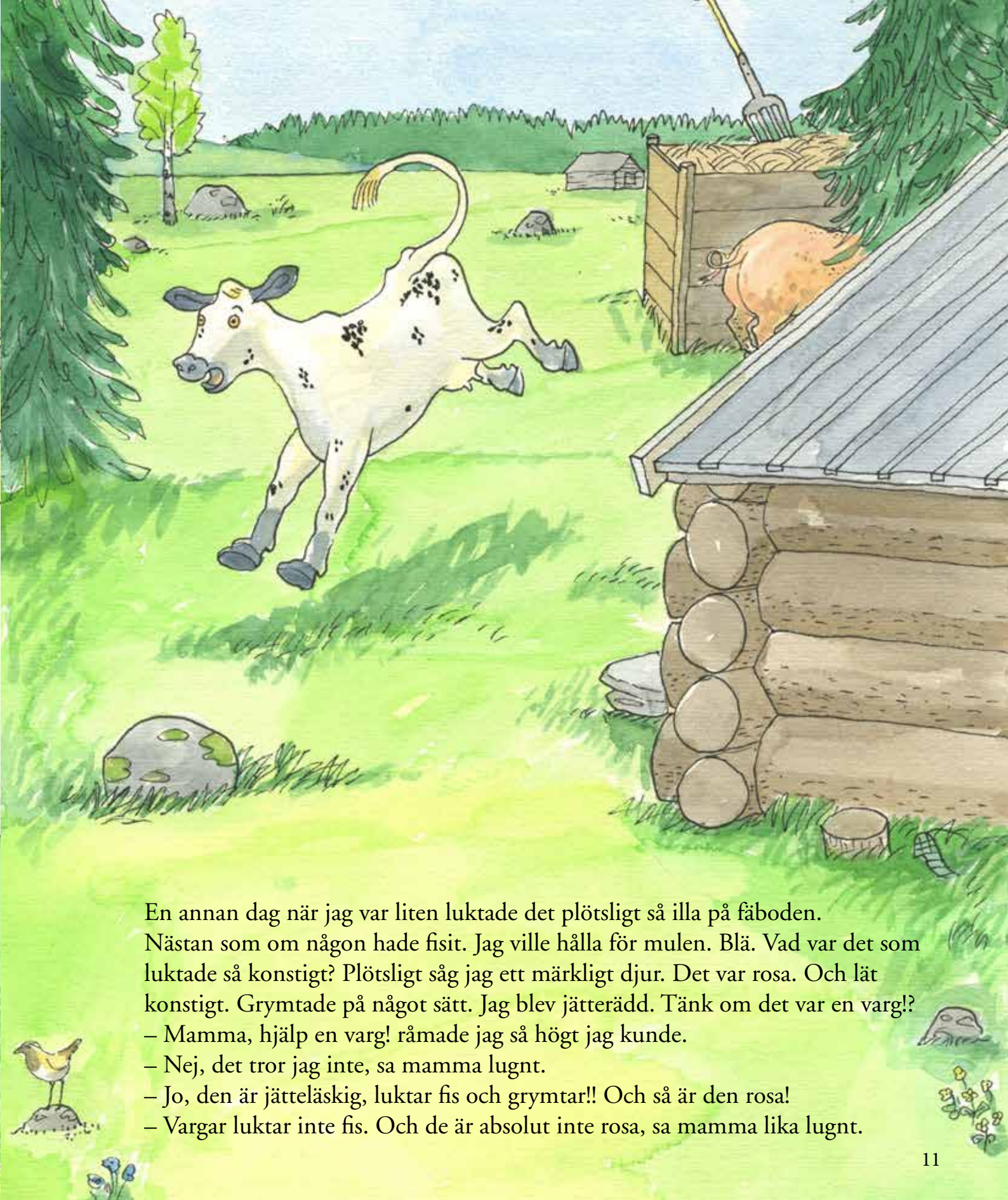
– Men jag kan hoppa högst! tjoade jag och tog sats mot gärdesgården. Mitt i språnget hörde jag mamma ryta mitt namn. Ja, hon röt verkligen. Det var inget vanligt litet mu inte.

–Tjääääärna, staaaaannnnna!

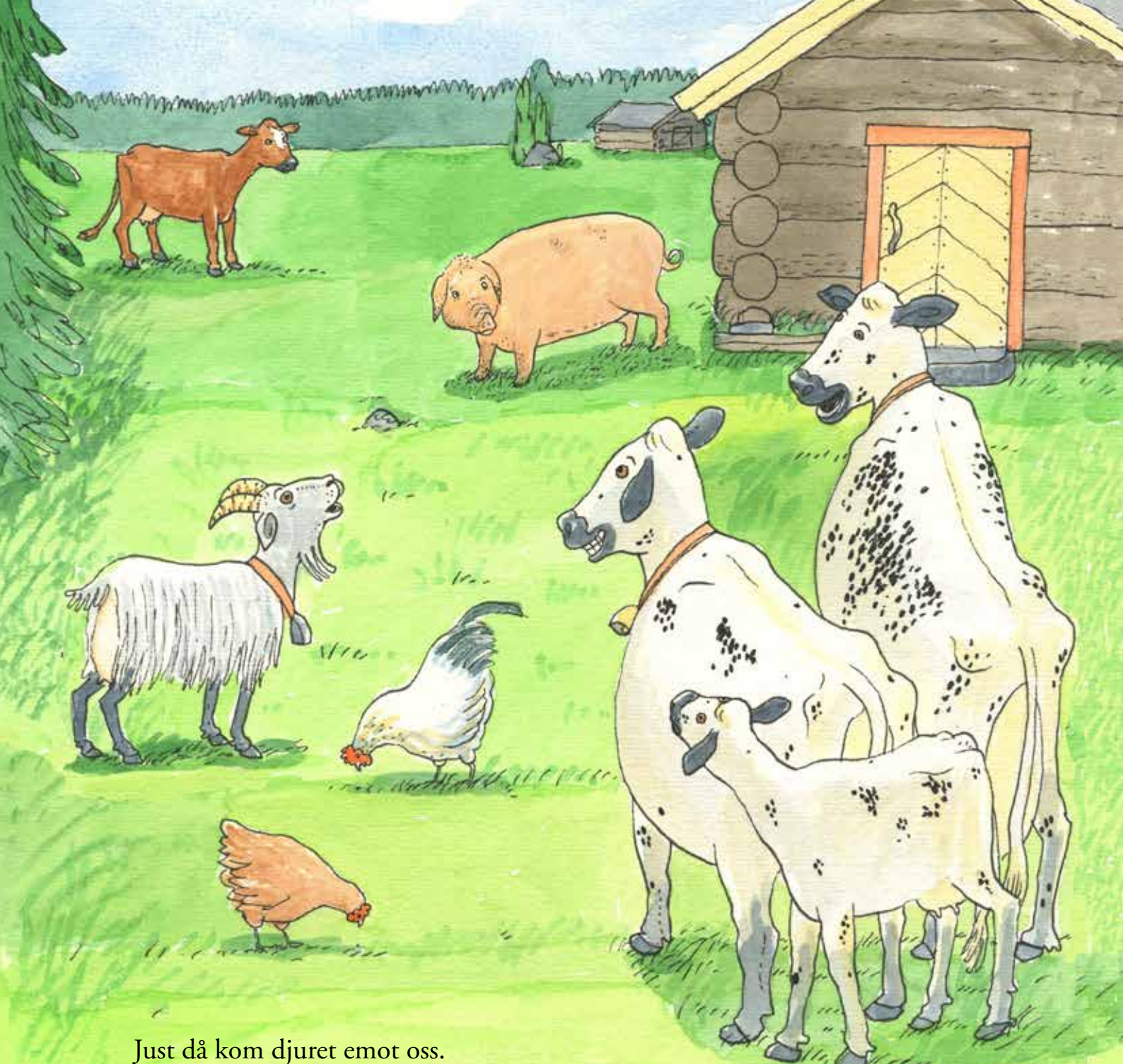
Men det var för sent. "Krasch" lät det och jag landade med magen mitt på gärdesgården. Aj, vad ont det gjorde. Anite och de andra kalvarna fnissade. Jag satt fast. Mamma skrattade inte. Hon puttade på mig. Jag sprattlade. Men jag satt fast. Då kom husse.

– Men Tjärna då, så typiskt dig, sa han. Vadå typiskt mig? Jag hade väl aldrig fastnat på ett staket förut? Till slut fick han i alla fall loss mig och jag stod med alla fyra klövarna på jorden igen. Det gjorde ont på magen. Och allt studs i benen var borta. Aldrig mer ville jag ha hopptävling.

En annan dag när jag var liten luktade det plötsligt så illa på fåboden. Nästan som om någon hade fisit. Jag ville hålla för mulen. Blå. Vad var det som luktade så konstigt? Plötsligt såg jag ett märkligt djur. Det var rosa. Och lät konstigt. Grymtade på något sätt. Jag blev jätterädd. Tänk om det var en varg!?

– Mamma, hjälp en varg! råmade jag så högt jag kunde.
 – Nej, det tror jag inte, sa mamma lugnt.
 – Jo, den är jätteläskig, luktar fis och grymtar!! Och så är den rosa!
 – Vargar luktar inte fis. Och de är absolut inte rosa, sa mamma lika lugnt.

Just då kom djuret emot oss.

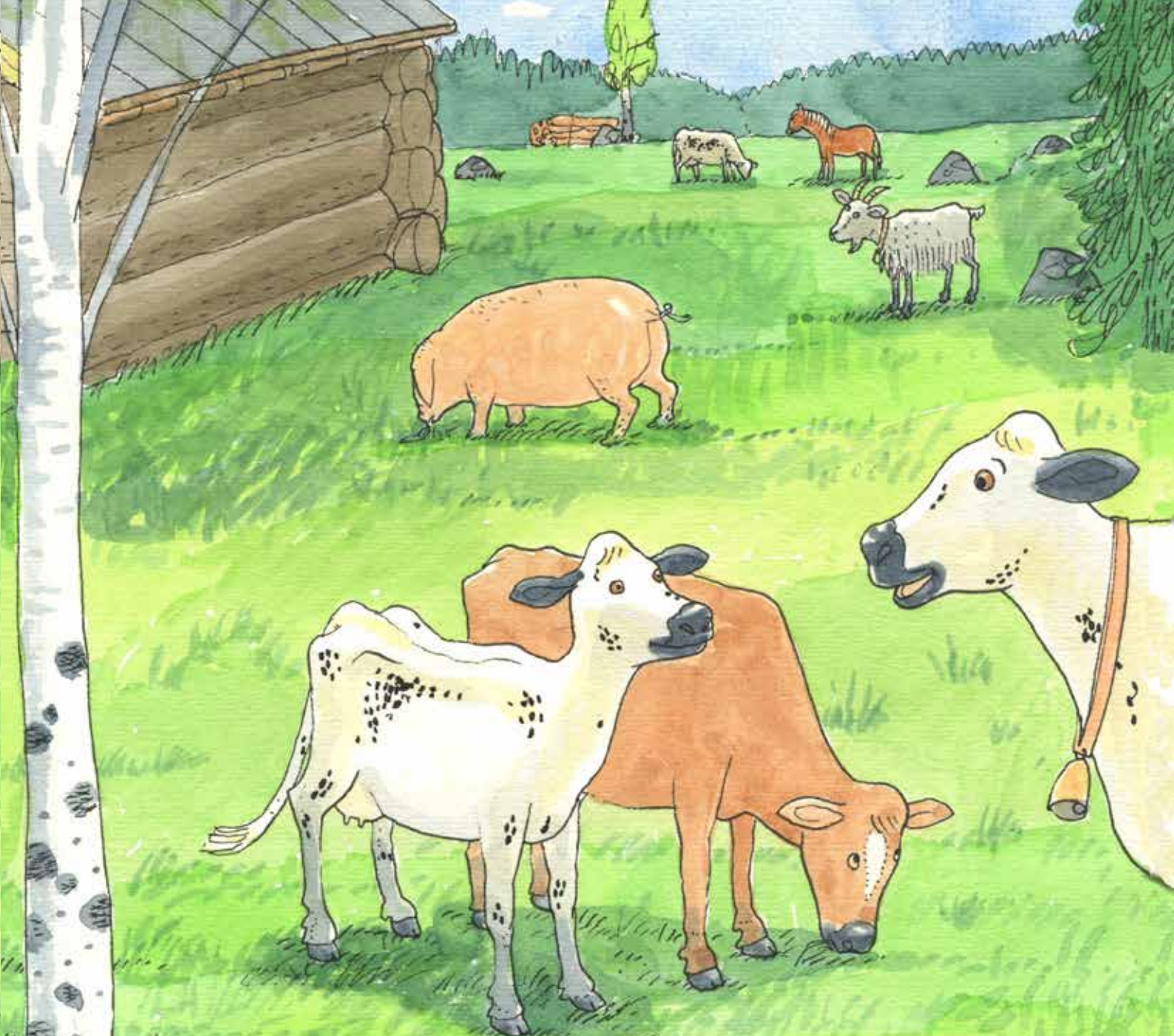
– Där är den! skrek jag och gömde mig bakom mamma.

Anite skrattade. Elvira och Lisskulla skrattade också. Varför skrattade de?

Varför blev de inte rädda? Jag tyckte inte alls att det var roligt.

– Det är ju en gris, fnissade Anite, en gris som luktar fis...

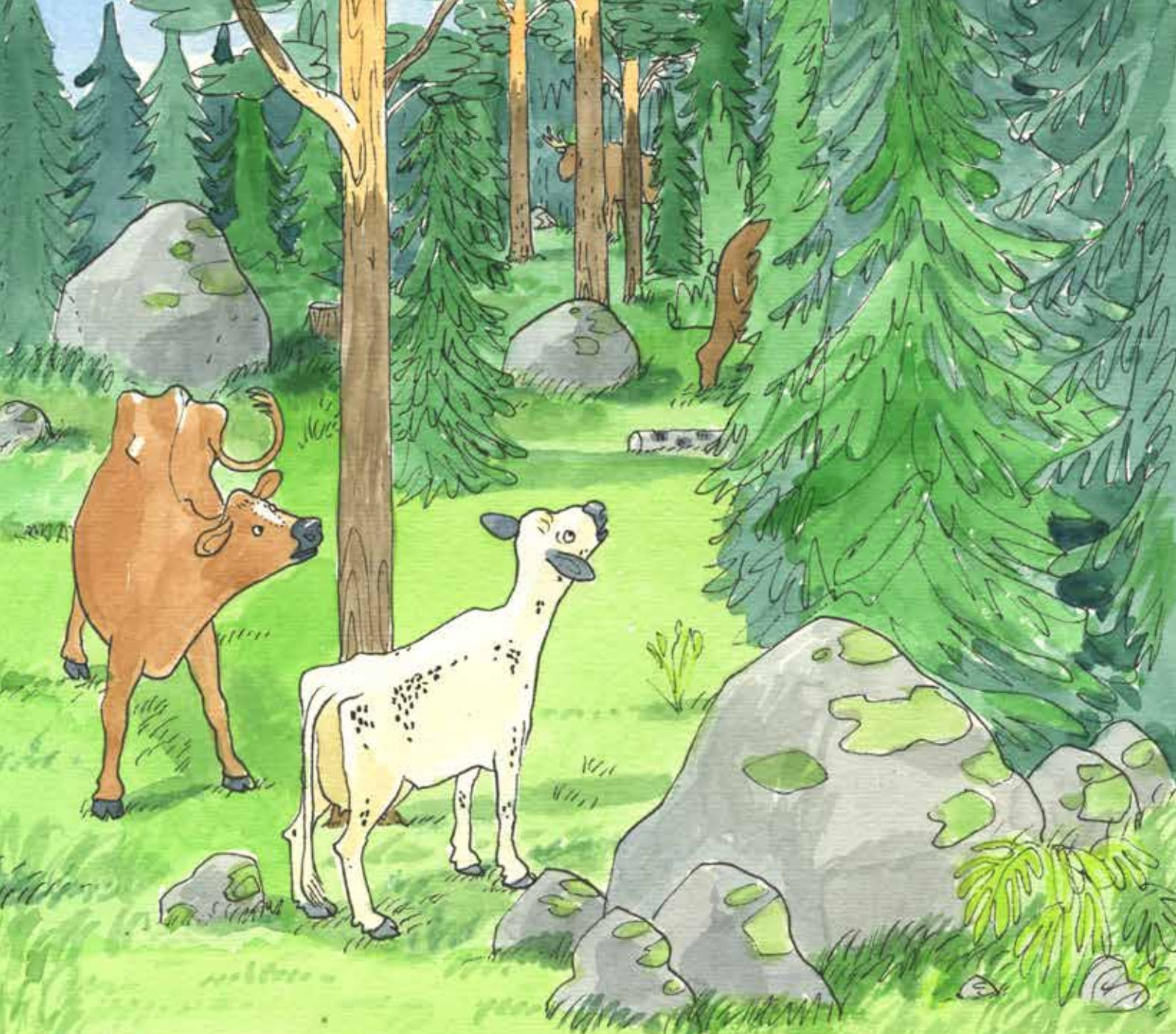
En gris? Oj, vad dum jag kände mig. Såklart det inte var en varg. Vargar är ju inte rosa.

– Du ska inte känna dig dum Tjärna, sa mamma, du var uppmärksam och du ska veta att du inte är den enda av oss som trott att grisen är farlig. Det var bra att du sa till. Men nu vet du att det inte finns rosa vargar.

Då blev jag plötsligt stolt istället. Mamma tyckte att jag var duktig.

– Men den luktar i alla fall fis, viskade jag till Anite och vi fnissade tillsammans.

Men en gång såg jag verkligen ett rovdjur. En björn. En stor brunlurvig brunbjörn. Men den brummade inte. Den visslade. Och åt blåbär. Det var Anite som såg den först.

– En...en...bjö... bjö...öörn, stammade hon.

Jag slutade beta. Alla andra också. Vi tittade oss omkring. Det ilade i mina magar. Jag blev både rädd och nyfiken. Jag hade aldrig sett någon björn. Men alla pratade om dem hela tiden. Särskilt vår husse. Men hur såg egentligen en björn ut på riktigt?

Jag spanade in bland träden. Men jag såg ingenting. Jo. Där! Plötsligt rörde sig det stora bruna som jag trott var en rotvälta. Då var jag inte ett dugg nyfiken längre. Jag blev ännu räddare än när jag såg den rosa vargen. Nu visste jag ju att det verkligen var en brun björn.

– Hjälp, nu kommer den! skrek jag och alla började springa.

Men björnen kom inte. Den brydde sig inte om oss utan lunkade sakta iväg åt andra hållet och fortsatte äta blåbär.

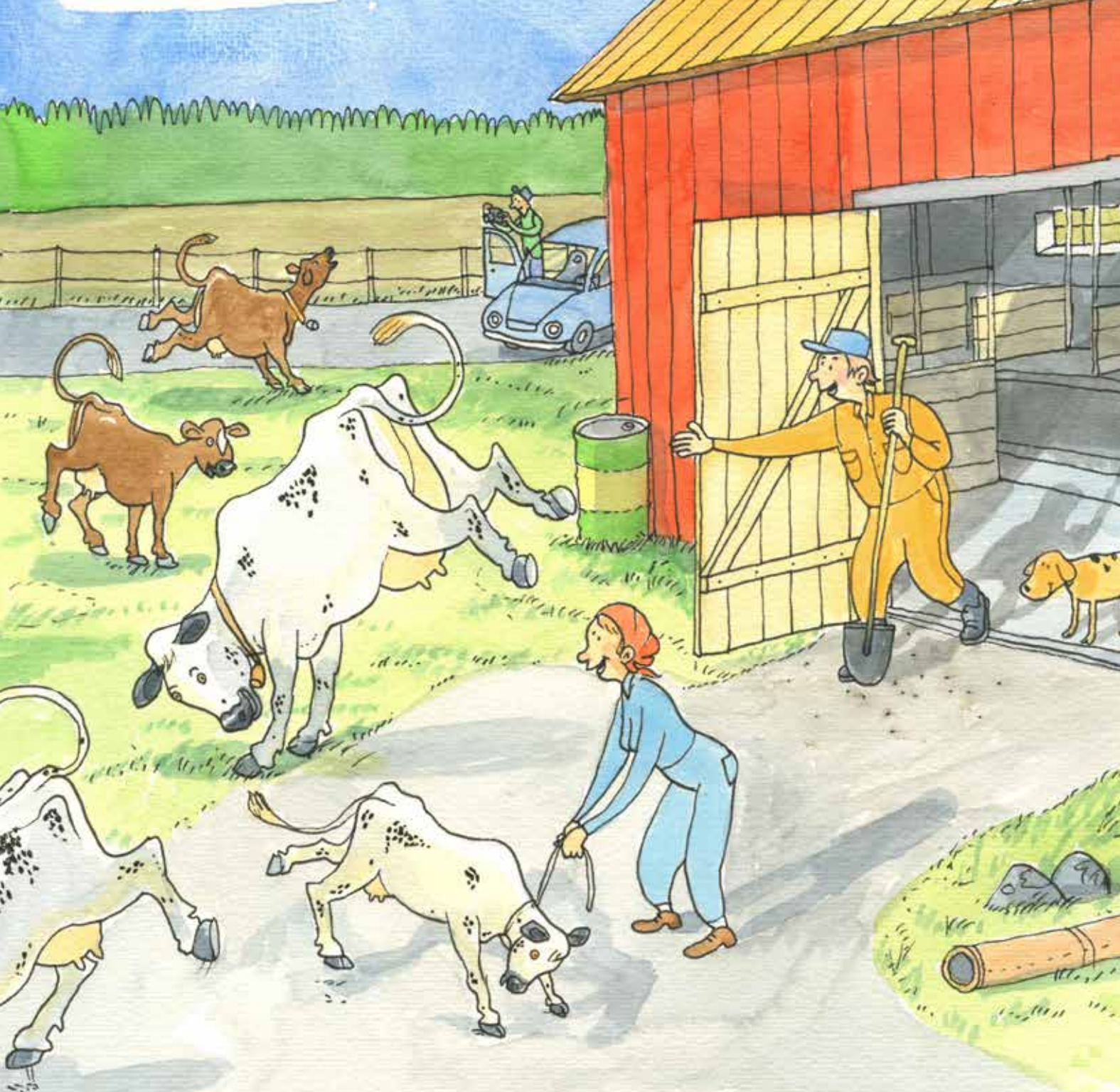

På vintern sover björnarna i sina iden. Och jag och mina kompisar måste bo hemma på vintergården. Det tycker jag är tråkigt. Jag vill vara på fåboden jämt. Men det går inte säger husse. För på vintern är det ju kallt och mycket snö och vattnet fryser till is. Vi skulle bli insnöade i fåboden och inte kunna få någon mat. Så då måste vi bo på en riktig gård istället.

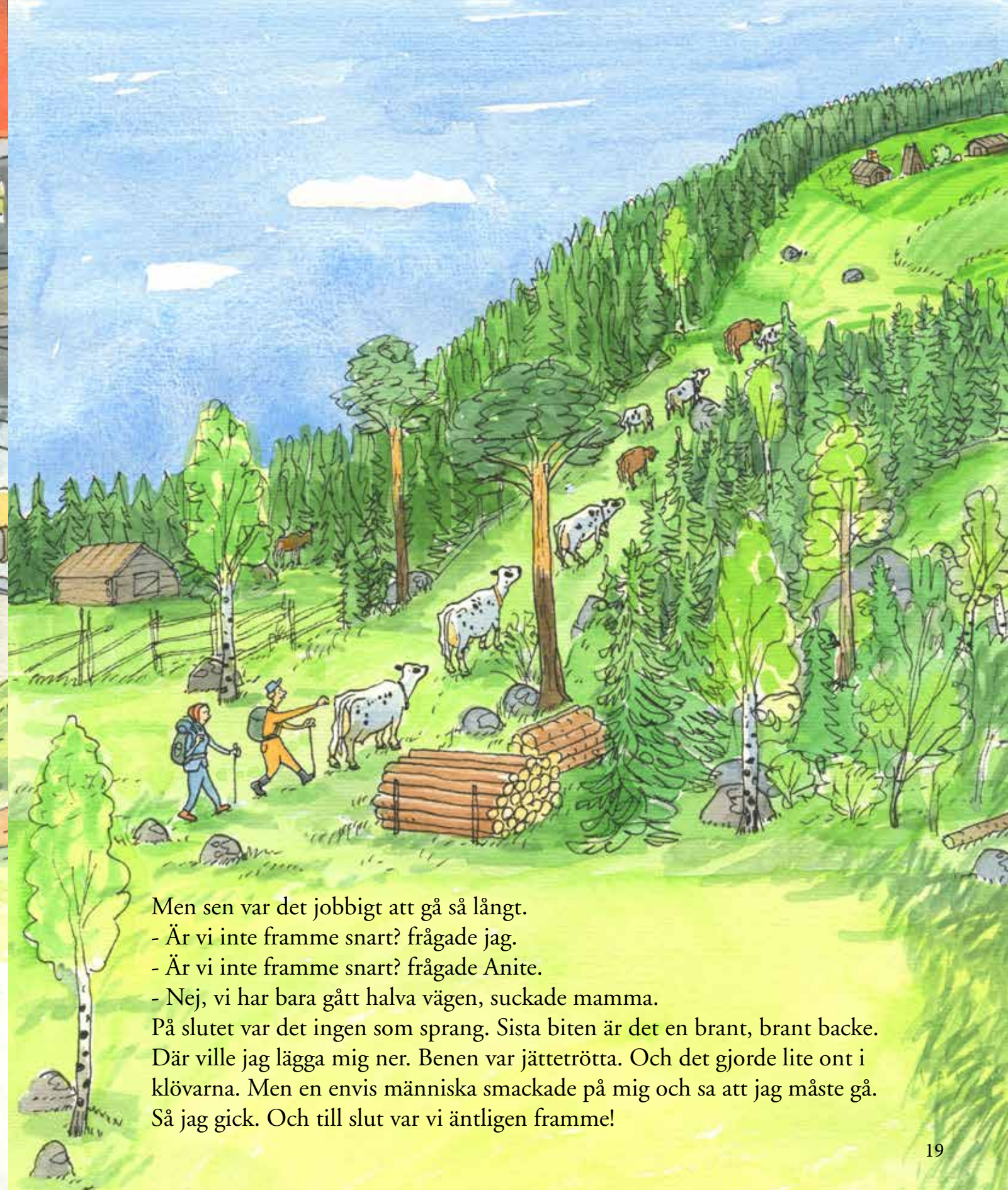
Sen får vi gå den långa vägen till fåboden på våren. Det är flera mil och tar en hel dag. När jag var liten kändes det som världens längsta morgon innan vi äntligen kom iväg. Det är nog som när du väntar på tomten på julafton.

- Ska vi inte gå snart?
- Ja, ska vi inte gå snart?
- När ska vi gå?
- Varför går vi inte nu?
- När kommer husse?
- Sluta tjata nu, sa mamma till mig och Anite.
- Tjatade vi? Vi längtade ju bara.
- Jamen du svarar ju inte! muttrade jag och skuttade runt.
- Det kliade i benen. Jag bara måste hoppa. Hopp. Hopp.
- Anite hoppade också.

Så äntligen öppnades dörrarna och vi rusade ut på vägen, över vägen, ut på en åker och sprang omkring så att människorna inte kunde hålla ordning på oss. De blev lite arga, skrek och flaxade med armarna, men vi kunde ju inte låta bli. Man får bara så mycket spring i benen och blir superglad när det är dags att gå till fåboden.

Men sen var det jobbigt att gå så långt.

- Är vi inte framme snart? frågade jag.

- Är vi inte framme snart? frågade Anite.

- Nej, vi har bara gått halva vägen, suckade mamma.

På slutet var det ingen som sprang. Sista biten är det en brant, brant backe.

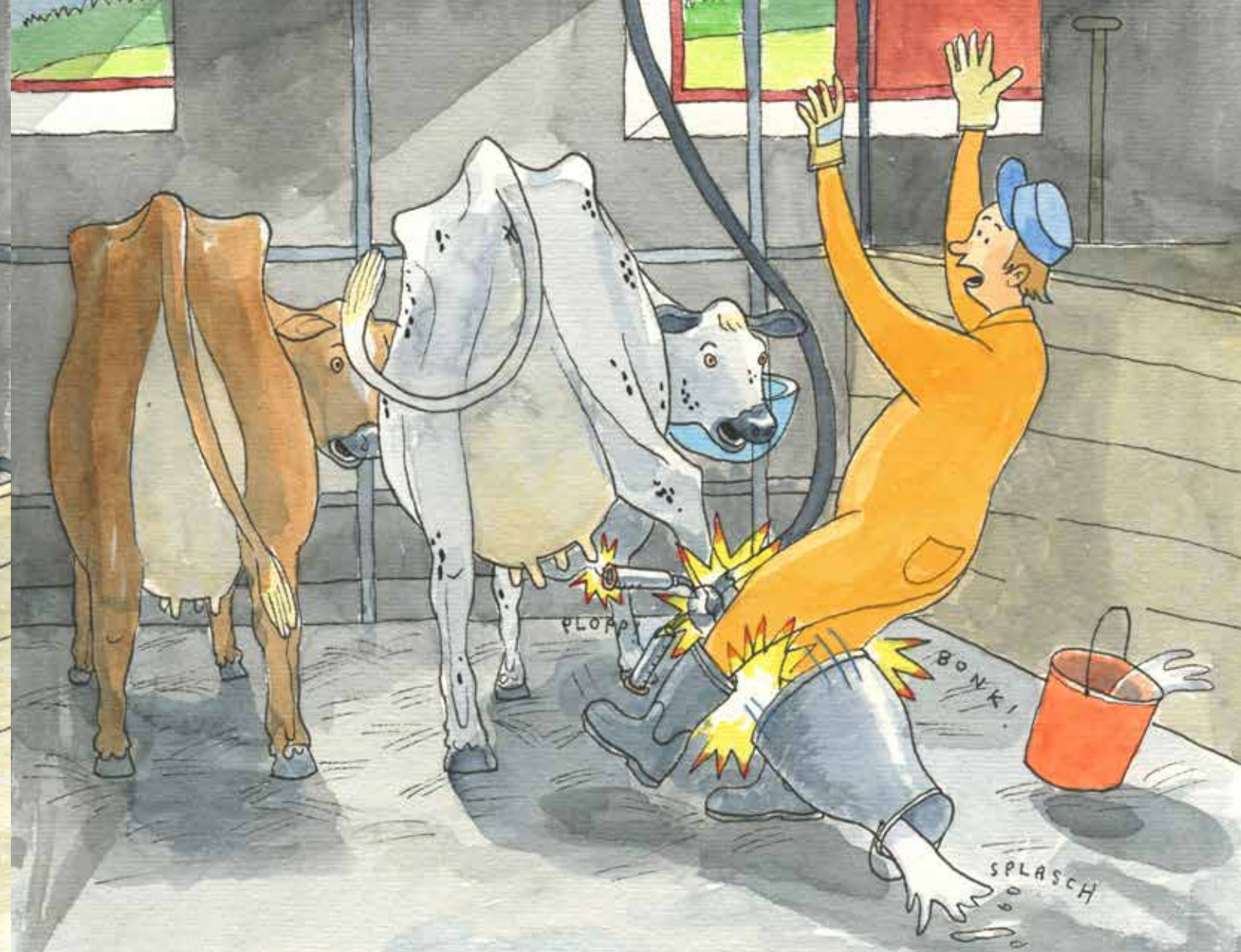
Där ville jag lägga mig ner. Benen var jättetrötta. Och det gjorde lite ont i klövarna. Men en enviss människa smackade på mig och sa att jag måste gå.

Så jag gick. Och till slut var vi äntligen framme!

Nu är jag vuxen. Jag har blivit mamma. Och har fått en skälla om halsen. "Kling-klong" klingar skällan. Då kan alla höra var jag är någonstans. Och så berättar den att det är jag som bestämmer. Skäll-ko kallas det. Men allt får inte jag bestämma. Människorna bestämmer en massa saker åt mig. Fast de inte har någon skälla om halsen. De bestämmer att de får ta mjölk från mig. Mjölk som du sen kan köpa i affären. Eller som blir ost och smör.

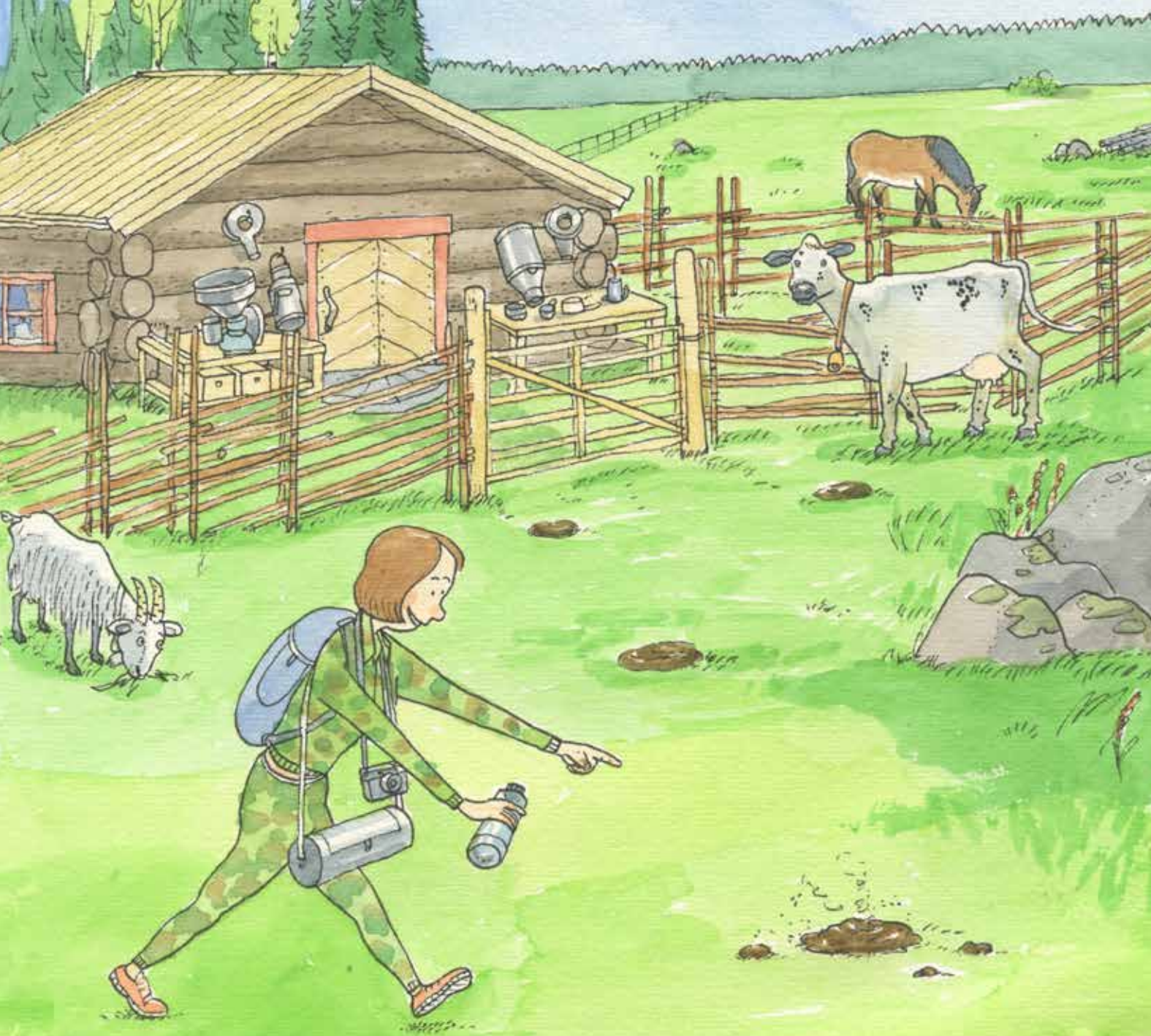
När husse skulle mjölka mig första gången kittlades det. Är du kittlig? I så fall vet du hur omöjligt det kan vara att stå still om någon kittlas. Jag trampade runt. Tramp, tramp. Hihi, vad det killade. Men jag sparkade inte. Husse sa att jag var duktig. Men så "schvopp" satt det en konstig grej på min ena spene. Och "slurp" så satt där en till.

Men oj, vad konstigt det kändes. Det gjorde ju nästan ont. Då sparkade ett av mina bakben. Det var inte meningen. Men det bara for ut. "Klonk" så låg mjölkmaskinen på golvet.

- Aj, skrek husse, för han fick en smäll på benet. Han klappade lite på mig och började om.

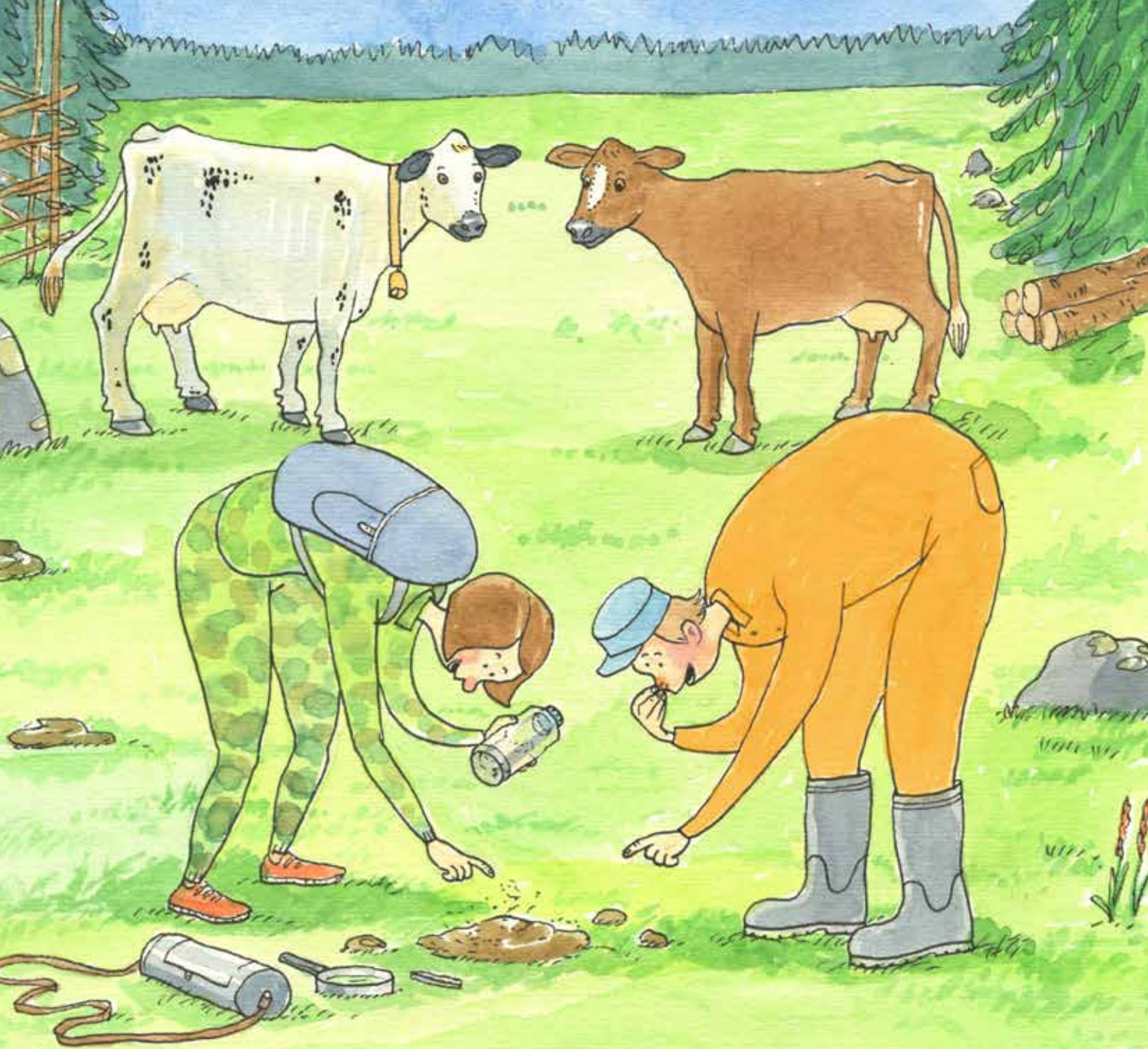
- Vi ska ju bara få lite mjölk av dig, sa han och satte på mjölkmaskinen igen. Men "klonk" så låg den på golvet. Så höll vi på några gånger. Men till slut så var det faktiskt riktigt skönt att tömma juvret och husse fick sin mjölk.

Människor är oftast snälla tycker jag. Men ibland är de lite konstiga också. En gång kom det en mystisk kvinna till fåboden. Hon hade förstoringsglas med sig och tittade inte alls på oss kor. Hon tittade inte på getterna eller några andra stora djur heller. Annars brukar människorna vilja mata och klappa på oss. Men nej, den här människan sprang runt och tittade i vårt bajs. Ibland råkar människor trampa i vårt bajs, eftersom vi bajsar lite överallt. Då kan det hända att de börjar skrika. Särskilt om de bara har sandaler på fötterna.

Men den här kvinnan gick runt och petade i vårt bajs. När jag såg henne ligga där på alla fyra över en stor komocka fick jag nästan lust att busa. Tänk om jag skulle gå fram och puffa henne i baken...
 – Nog brukar det komma människor som tittar på allt möjligt, men aldrig har de väl tittat på vårt bajs förut, fnissade Elvira.
 – Nä det här var något nytt, skrattade jag.

Plötsligt skrek kvinnan till:

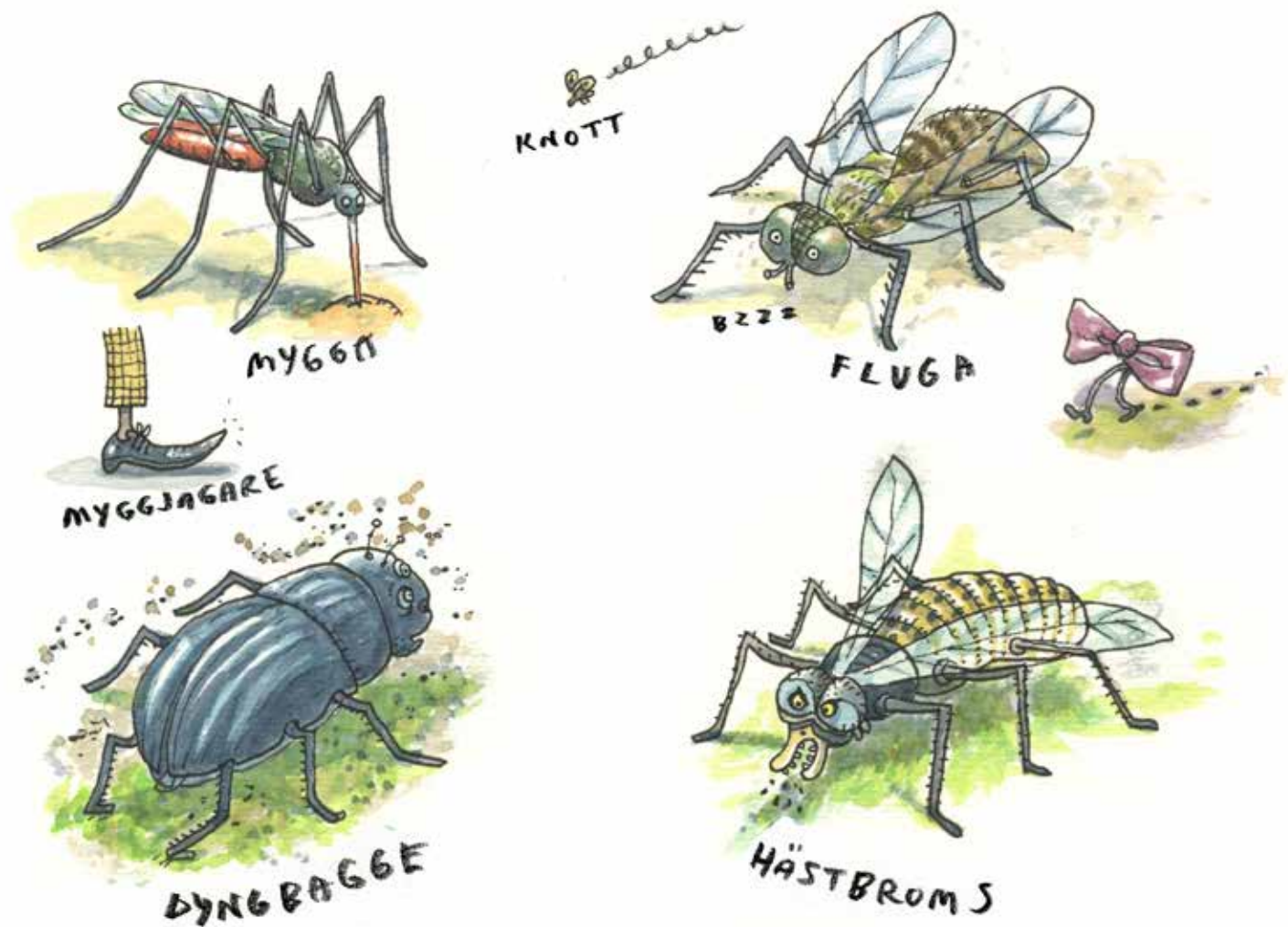
– Men titta här! Här finns det jättemånga!

Då rusade även husse fram till bajshögen.

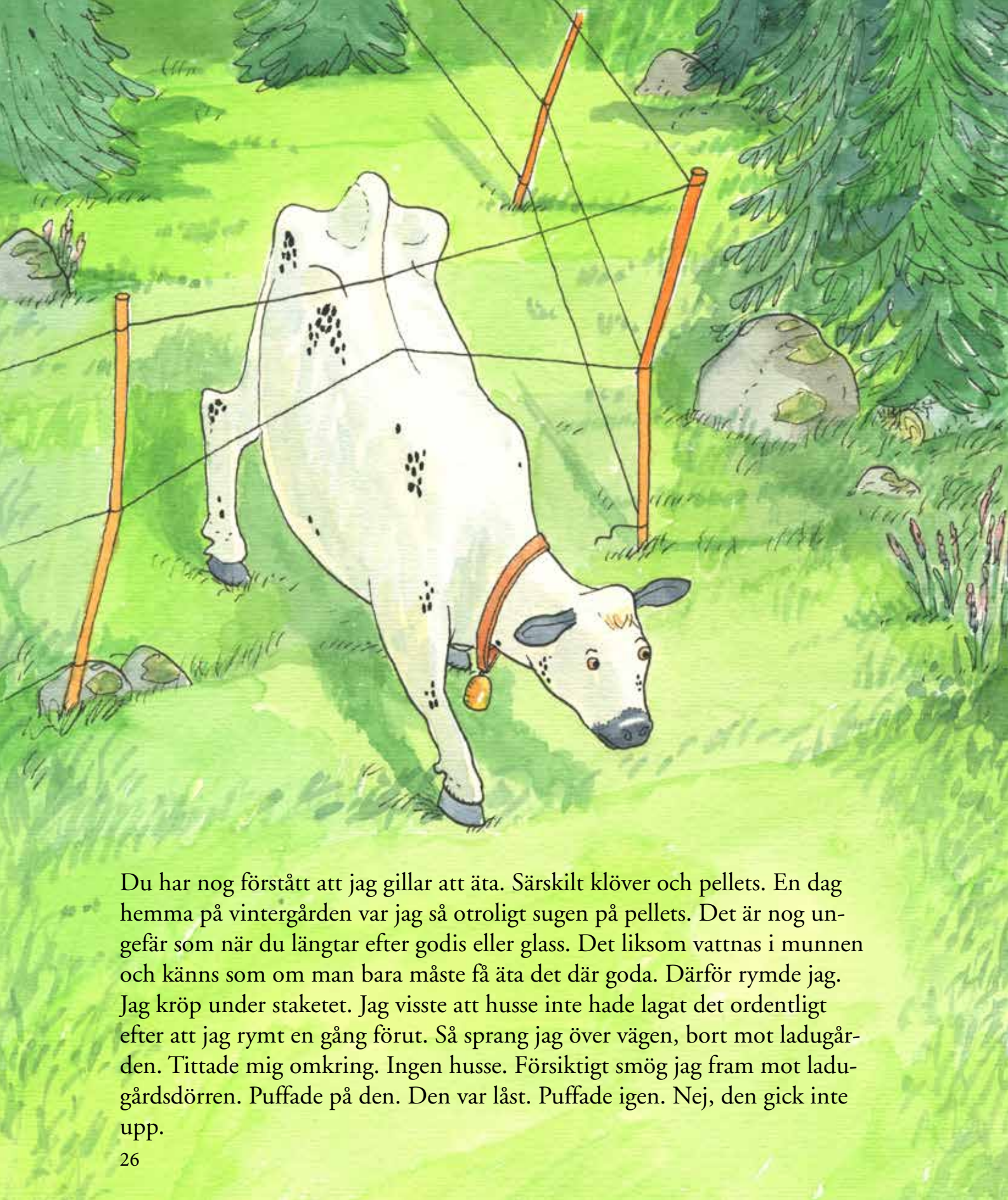
– Vad är det för något? undrade han

– Det är dyngbaggar. Här trivs de bra! svarade kvinnan.

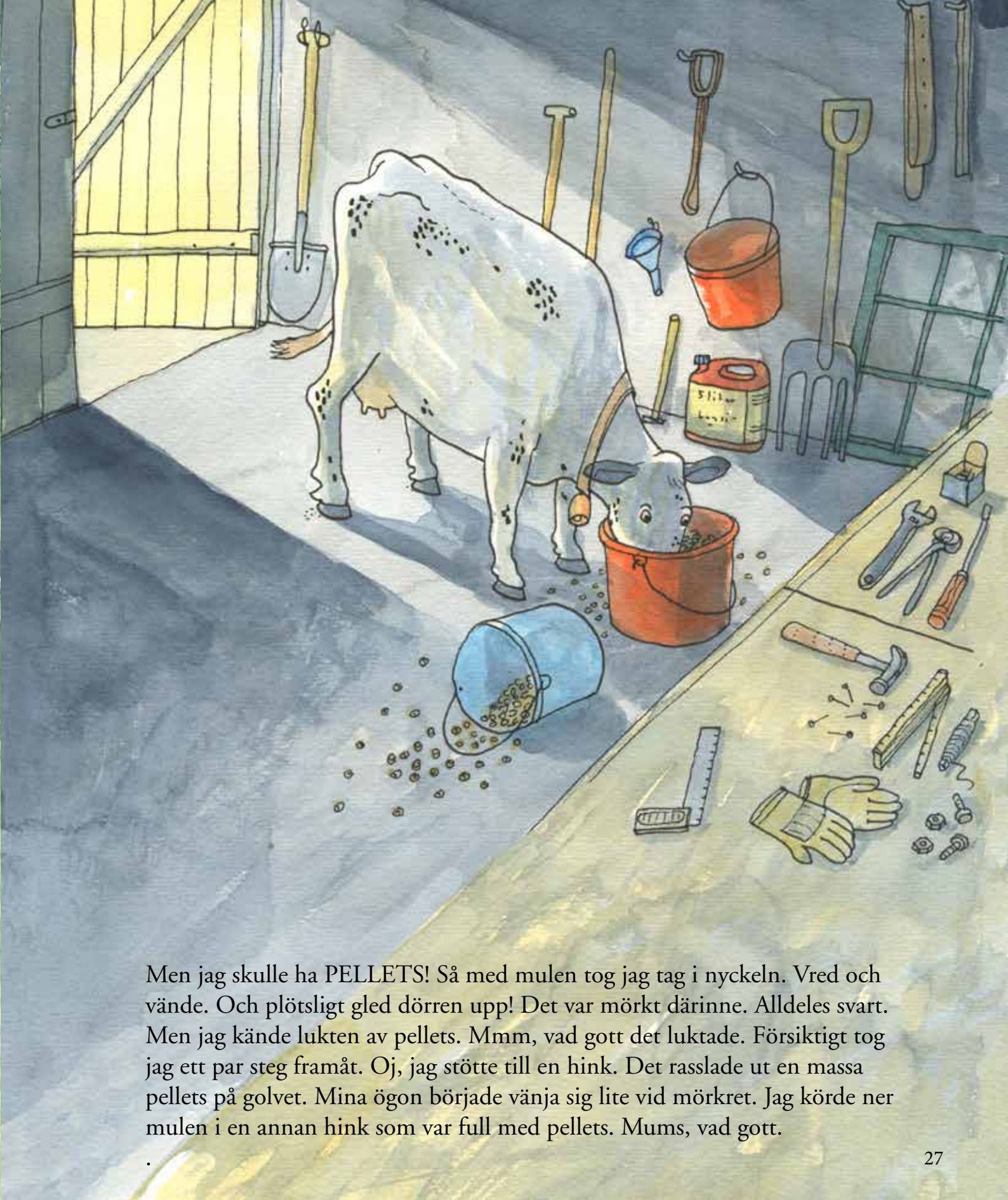
– Hur kan nån vilja bo i en bajshög i hela sitt liv? viskade jag till Elvira och hon skrattade igen.

Jag hade sett de där svarta små krypen förut, men aldrig tänkt på dem. Jag gillar inte insekter. Tänk alla otäcka myggor och knott som bits och sticks så att det gör ont och kliar. Flugor är ju inte heller så roliga. De surrar och snurrar omkring överallt så att det kittlas och killas. Men allra värst är nog de stora otäckingarna. Broomsarna. Aj, vad deras bett kan göra ont. Men de här dyngbaggarna är visst viktiga förklarade husse. De bryter ner vårt bajs så att det blir bra för jorden. Och då växer gräset bra och jag kan äta mig mätt och mjölka mycket. Så de kanske inte är så dumma de där skalbaggar-na. Men inte skulle jag vilja byta med dem och bo i bajs.

Du har nog förstått att jag gillar att äta. Särskilt klöver och pellets. En dag hemma på vintergården var jag så otroligt sugen på pellets. Det är nog ungefär som när du längtar efter godis eller glass. Det liksom vattnas i munnen och känns som om man bara måste få äta det där goda. Därför rymde jag. Jag kröp under staketet. Jag visste att husse inte hade lagt det ordentligt efter att jag rymt en gång förut. Så sprang jag över vägen, bort mot ladugården. Tittade mig omkring. Ingen husse. Försiktigt smög jag fram mot ladugårdsdörren. Puffade på den. Den var låst. Puffade igen. Nej, den gick inte upp.

Men jag skulle ha PELLETS! Så med mulen tog jag tag i nyckeln. Vred och vände. Och plötsligt gled dörren upp! Det var mörkt därinne. Alldeles svart. Men jag kände lukten av pellets. Mmm, vad gott det luktade. Försiktigt tog jag ett par steg framåt. Oj, jag stötte till en hink. Det rasslade ut en massa pellets på golvet. Mina ögon började vänja sig lite vid mörkret. Jag körde ner mulen i en annan hink som var full med pellets. Mums, vad gott.

Men vad nu? Det var något som brummade utanför. Det var husse som kom med traktorn! Skulle jag gömma mig någonstans? Nej, jag fortsatte äta så mycket jag kunde. Plötsligt tändes lampan. Husse stod där med en grimma i handen.

Jag låtsades inte om honom. Lite till pellets skulle jag hinna äta.
– Du är då otrolig, sa husse, jag förstår inte hur du kunde komma in. Jag vet att jag låste.

Men det var ju inte så svårt. Jag är väl inte dum. Nej, jag är nog världens smartaste fjällko.

Men jag är snäll också. Så när husse satte på mig grimman följde jag lydigt med ut i hagen. Men snart är det dags att gå till fåboden igen. Jag längtar dit. För jag längtar efter att få gå alldeles som jag vill i skogen.

